

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 2.6.2014.
COM(2014) 400 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

2014. gada Eiropas pusgads: ieteikumi konkrētām valstīm

Veidojam izaugsmi

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

2014. gada Eiropas pusgads: ieteikumi konkrētām valstīm

Veidojam izaugsmi

1. IEVADS

Eiropā notiek ekonomikas atlabšana¹. Tā sākās 2013. gada vidū un sagaidāms, ka tā kļūs aizvien stiprāka un 2015. gadā jau pārņems visas dalībvalstis. Atgriežas finanšu stabilitāte, tiek kontrolēts valsts parāda pieaugums un uzlabojas ārējā konkurētspēja, sevišķi visvājākajās valstīs. Šī augšupejošā tendence ļauj cerēt, ka ES iziet no lielākās ekonomiskās un finanšu krīzes tās vēsturē un virzās uz ilgtspējīgāku izaugsmi, kas radīs darbvietas un uzlabos dzīves līmeni. Tā arī liecina, ka stingrākai ekonomikas pārvaldībai un uzraudzībai ES līmenī, par kuru izlēmām krīzes dziļākajā punktā, ir bijusi būtiska loma, uzlabojot apstākļus līdzsvarotākai izaugsmei.

Tomēr nedrīkst ieslīgt pašapmierinātībā, un šie ar lielām pūlēm gūtie panākumi ir jānostiprina, lai konsolidētu mūsu ekonomikas spēju pieaugt. Izaugsme joprojām ir trausla un nevienmērīga. Daudzviet Eiropā ir neapmierinošs sociālais stāvoklis un bezdarbs ir sasniedzis vēl nepieredzētus augstumus, sevišķi jauniešu vidū. Ņemot vērā lielo valsts un privātā sektora parādu apjomu, gan politikas veidotāju, gan uzņēmēju manevra iespējas ir ļoti ierobežotas. Vienlaikus joprojām pastāv arī ES ilgtermiņa problēmas, piemēram, demogrāfiskā novecošanās, ražīgums, konkurētspēja un dabas resursu ilgtspējīga izmantošana, un pasaulē notiekošās pastāvīgās pārmaiņas nozīmē, ka ES visu laiku ir jāpielāgojas.

Pēdējo četru gadu laikā krīzes pārvarēšanai un izaugsmes atjaunošanai ir tikuši izmantoti ikgadējie Komisijas ieteikumi konkrētām valstīm. Šajā pārskata dokumentā Komisija sniedz analīzes kopsavilkumu par pagājušā gada laikā sasniegto, kā norādīts tās ieteikumos. Tā arī izklāsta savu viedokli par procesa attīstību laika gaitā un tā nozīmi nākotnei.

Ko jaunā ES ekonomikas pārvaldības sistēma nozīmē Eiropas Savienībai

ES pastiprinātā ekonomikas pārvaldība ietver mūsu dalībvalstu ekonomiku savstarpējās atkarības politisku atzīšanu. Lai gūtu labumu no šīs savstarpējās atkarības un izvairītos no negatīva domino efekta nākotnē, dalībvalstīm savā politikā jāievēro pieņemtie noteikumi un vienlaikus jābūt pārlicinātām, ka arī visas pārējās dalībvalstis darīs tāpat. Fakts, ka mēs lielā mērā pieņemam to, cik ļoti mūsu ekonomikas ir savstarpēji saistītas, jau uzlabo politikas virzību valstu un Eiropas līmenī.

Jaunās pārvaldības sistēmas pamatā ir ciešāka partnerība starp dalībvalstīm un Komisiju. Biežāka un atvērtāka saziņa ir ļāvusi labāk izprast situāciju valstīs un to nozīmi Eiropas mērogā.

¹ Eiropas Komisijas jaunākās ekonomikas prognozes atrodamas http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2014_spring_forecast_en.htm

Lielāka saistību pārredzamība un paredzamība nozīmē, ka valstu un ES viedokļi tagad tiek plašāk publiskoti un tos apspriež arī ārpus valdības aprindām – iedzīvotāji un uzņēmēji. Galvenos skaitļus, piemēram, valstu kontos, tagad apstiprina neatkarīgas valstu struktūras.

Tādējādi ir uzlabojies ES līmenī veiktās lēmumu pieņemšanas dziļums un kvalitāte. Ir pieejama dziļāka analīze pa jomām un pa valstīm. Ļoti regulāri tiek sagatavotas uzticamas ekonomikas prognozes un statistika. Sniegtās vadlīnijas tiek plaši uzskatītas par noderīgām un savlaicīgām, un tām var sekot gadu no gada. Tas ļauj daudz agrāk uztvert brīdinājuma signālus – piemēram, gan trūkumi finanšu sistēmā, gan destabilizējošu nekustamā īpašuma burbuļu parādīšanās no jauna, ārējās konkurētspējas zudums vai nodarbinātības un sociālā stāvokļa pasliktināšanās ir faktori, kas jālabo, pirms to negatīvās sekas sāk ietekmēt arī citas dalībvalstis.

Jaunā koordinācijas un pārraudzības sistēma tādējādi lielākoties atbilst mērķiem, taču galvenā problēma joprojām ir politiska. Palielošus rezultātus var sasniegt vienīgi tad, ja saglabājas stingra politiskā griba un gatavība rīkoties. Paradoksāli, taču tas izrādās vieglāk krīzes laikā, kad citu alternatīvu faktiski nav, taču proaktīvas rīcības trūkums labākos apstākļos bieži rada grūtības nākotnē. Tādēļ jaunās ES pārvaldības sistēmas prognozēšanas un novēršanas spēja ir tikpat svarīga labākos ekonomikas apstākļos kā krīzes laikā.

Tāpat joprojām svarīgs uzdevums ir nodrošināt, ka Eiropas līmenī izstrādātajos instrumentos ar vislielāko atbildību un iespējami visaptveroši piedalās plašs ieinteresēto personu loks, tostarp jo īpaši Eiropas un valstu parlamenti. Krīzes laikā daudzi lēmumi un procedūras tika pieņemtas rekorda ātrumā, un ES pārvaldības sistēma nobriest tikai šobrīd. Procesam pārejot jaunā, cerams, ekonomikai labvēlīgākā periodā, būs svarīgi izskatīt iespējas to racionalizēt, lai izvairītos no tā, ka politiski nozīmīgu un iekļaujošu politikas veidošanas procesu, kādam tam būtu jābūt, pārņem birokrātiskā rutīna.

Ieteikumi konkrētām valstīm – 2014. gada pakete

Šī pakete atspoguļo Komisijas Gada izaugsmes pētījuma plašās prioritātes, kuras atbalsta arī Eiropas Parlaments un Eiropadome². Tajā pilnībā ņemta vērā Eiropas dažādība: krīze ir sadalījusi Eiropu gan no ekonomiskā, gan no sociālā viedokļa, tādēļ prioritātes dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras. Sniegtajās vadlīnijās uzsvēta ekonomiku savstarpējā atkarība, un to mērķis ir vadīt konvergenci, kas nepieciešama, lai tuvinātu dalībvalstis vienu otrai un pasaules veiksmīgākajām ekonomikām, kuras bieži atrodas citur Eiropā.

Šajā paketē uzsvēta nepieciešamība veikt īstenošanu laika gaitā³. Daudzās dalībvalstīs notiek ievērojamas reformas, un ir nepieciešams sekot to norisei un pārlicināties, ka tās ir efektīvas. Lai gūtu panākumus, ir ļoti svarīgi saglabāt konsekveni un nodrošināt reformu pakāpeniskumu – lai gan lielākā daļa dalībvalstu skaidri norāda, kas ir plānots nākamajiem divpadsmit mēnešiem, dažkārt trūkst detalizētas informācijas par nākamajiem 2-3 gadiem.

Paketē arī norādīts, ka jāuzņemas lielāka kopēja atbildība par izaicinājumiem, sevišķi eurozonā. Daudz var panākt, sekojot reformām, ar ko saskaras vairākas dalībvalstis vienā laika posmā: tādi jautājumi kā pensiju ilgtspējība, pētniecības un izstrādes efektivitāte vai

² COM (2013)800, 13.11.2013., Parlamenta ziņojums P7_TA (2014)0128 un P7_TA (2014)0129, Eiropadome 19.-20. decembrī 2013 (EUCO 217/13) un 20.-21. martā 2014 (EUCO 7/1/14).

³ "Eiropa 2020" tīmekļa vietnē sniegts vienas lappuses kopsavilkums pa dalībvalstīm attiecībā uz galvenajiem panākumiem, īstenojot ieteikumus konkrētām valstīm kopš 2011. gada un atlikušās problēmas, kas norādītas 2014. gada paketē. Sk. http://ec.europa.eu/europe2020/index_lv.htm

darba tirgus elastības uzlabošana ir bieži sastopami izaicinājumi. Speciālo zināšanu un pieredzes apmaiņa var palīdzēt dalībvalstīm gan politiski, gan arī tehniski. Kopīga rīcība arī ļaus dalībvalstīm gūt maksimālu labumu no pārrobežu pozitīvās ietekmes⁴. Tādēļ arī ir svarīgi, lai eurozona kā kopīga vienība šobrīd vairs neizskatītu atsevišķām dalībvalstīm adresētus ieteikumus atsevišķi, bet gan aizvien vairāk uzmanības pievērstu kopīgi identificētiem transversāliem aspektiem.

Visbeidzot, šī pakete rāda, cik svarīgi ir apvienot dažādas politikas un instrumentus, arī ES līmenī. 2014. gads ir gads, kad ES apkopo gūto pieredzi un veic apspriešanās par tās ilgtermiņa izaugsmes stratēģiju "Eiropa 2020"⁵. Ieteikumi konkrētām valstīm, par kuriem tiek lemts kopš 2011. gada, veido mērķtiecīgu reformu stratēģiju. Tie ietilpst plašākā "Eiropa 2020" kontekstā un ir pilnībā jāintegrē tajā, lai tie kļūtu par ES izaugsmes stratēģijas daļu un ļautu Savienībai turpināt īstenot savu unikālo uzņēmējdarbības un sociālo modeli. Gūtā pieredze un labākā prakse būtu jāizmanto stratēģijas uzlabošanā nākamajiem pieciem gadiem.

2014. gads ir arī gads, kurā dalībvalstis pabeidz plānošanu un sāk izmantot jaunus Eiropas struktūrfondus un ieguldījumu fondus. Daudzi ilgtermiņa ieguldījumi krīzes laikā piespiedu kārtā tika apturēti. Lai gan absolūtos skaitļos ES finansējums ir neliels, tam daudzās dalībvalstīs ir būtiska daudzķāršojoša iedarbība. Tādēļ tam ir jābūt mērķtiecīgam, lai tas atbalstītu izaugsmi visvairāk veicinošos ieguldījumus. Tāpat ES līdzfinansējums jāizmanto kopā ar finansēšanas metodēm, veicinot aizņēmumu izmantošanu dotāciju vietā, un kopā ar shēmām, ar kurām atvieglo mazo un vidējo uzņēmumu finansēšanu, lai palielinātu ietekmi uz ES ekonomiku.

2. KOPEJĀIS KONTEKSTS

Krīze atklāja strukturālas nepilnības Eiropas ekonomikā un finanšu sistēmā, kas papildināja sarežģītākas problēmas, kuras radīja iedzīvotāju novecošanās un nelielie izaugsmes tempi pirms krīzes. Tā arī pakļāva euro struktūras un pārvaldību vēl nebijušam pārbaudījumam. Lai gan 2010. gadā bija vērojamas pakāpeniskas ekonomikas atveseļošanās pazīmes, 2012. gadā lielākā daļa ES piedzīvoja recesiju, no kuras izeja sākās 2013. gada otrajā ceturksnī.

Daudzviet ES **tas ir ievērojami un tālejoši ietekmējis nodarbinātību un sociālo stāvokli**. ES bezdarba līmenis 2013. gadā ir sasniedzis 10,8 % salīdzinājumā ar 7 % 2008. gadā (proti, pieaugums par vairāk nekā 9 miljoniem cilvēku). Šis rādītājs dažādās ES vietās ievērojami atšķiras: 2013. gadā bezdarba līmenis bija 4,9 % Austrijā un 5,3 % Vācijā līdz pat 27,3 % Grieķijā un 26,1 % Spānijā. Stāvoklis raisa īpašas bažas attiecībā uz konkrētām kategorijām, proti, jauniešiem un ilgtermiņa bezdarbniekiem. Tā kā notikumu attīstība darba tirgū parasti atpauzē no IKP izmaiņām par pusgadu vai vairāk, paredzams, ka nodarbinātības līmenis no šā gada nedaudz pieaugs un ES bezdarba līmenis līdz 2015. gadam samazināsies līdz 10,1 %. Tuvākajā nākotnē lielās atšķirības starp valstīm saglabāsies. Šīs tendences arī tālejoši ietekmē sabiedrību. Kopumā kopš 2008. gada nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits ir pieaudzis par vairāk nekā 6 miljoniem, 2012. gadā sasniedzot 124 miljonus. To cilvēku skaits, kuri dzīvo ārkārtīgas materiālās nenodrošinātības apstākļos, ir

⁴ Ekonomikas politikas komiteja ir īstenojusi pilotprojektu - ievērojamu ekonomikas reformu plānu *ex ante* koordināciju, bet īstenošanas iespēju pārbaudi attiecībā uz ievērojamu social reformu plānu *ex ante* koordināciju veica Sociālās aizsardzības komiteja.

⁵ Sabiedriskā apspriešana notiek http://ec.europa.eu/europe2020/public-consultation/index_lv.htm

pieaudzis par apmēram 7 miljoniem. Pieaugoša un pastāvīgi liela ieņēmumu nevienlīdzība arī ir pamats bažām saistībā ar sociālo kohēziju.

Krīze izraisīja vēl nepieredzētas reformas ne tikai tajās valstīs, kurām atbalsts tika sniegts ar korekcijas programmām. Īrija noslēdza finanšu palīdzības programmu 2013. gadā, Spānija pabeidza finanšu sektora programmu 2014. gada sākumā, bet Portugāle noslēdza finanšu palīdzības programmu 2014. gada maijā. Latvija kvalificējās dalībai eurozonā un pievienojās tai 2014. gadā. Stāvoklis ir stabilizējies Grieķijā un Kiprā, un tur ir vērojamas dažas uzlabošanās pazīmes⁶. Kā rāda šīs dienas pakete, tālejošas reformas ir sāktas vai jau norisinās arī citās valstīs. ES līmenī un jo īpaši eurozonā ir pārliecinoši nostiprināti ekonomikas pārvaldības un finanšu pārraudzības mehānismi.

Paredzams, ka Savienības reālais IKP atkal pieaugs. Lai gan 2014. gada pirmā ceturkšņa skaitļi nebija tik pozitīvi, kā cerēts, sagaidāms, ka patreizējā atlabšana turpināsies, pārņemot visas valstis, pakāpeniski pieaugot un kļūstot līdzsvarotāka. Paredzams, ka reālais IKP šogad pieaugs līdz 1,6 % un 2015. gadā varētu sasniegt 2,0 %. Svarīgi atzīmēt, ka saimnieciskā darbība ir sākusi aktivizēties arī tajās valstīs, kuras krīze bija skārusi visvairāk, un sagaidāms, ka šī tendence turpināsies. Šogad vienīgi Kiprā un Horvātijā joprojām vēl varētu būt negatīvs ikgadējais IKP pieauguma rādītājs. Sagaidāms, ka 2015. gadā visās ES ekonomikās būs izaugsme. Kopumā paredzams, ka ES sasniegs tādus ekonomikas rādītājus, kādi tie bija pirms krīzes, tādējādi pakāpeniski atgūstot iepriekšējos gados zaudēto.

Turpinās arī ES valstu ekonomiku līdzsvarošana. Par to liecināja jau pēdējais Komisijas brīdinājuma mehānisma ziņojums⁷. To apstiprināja padziļinātā analīze, ko Komisija publicēja par 17 dalībvalstīm, uz kurām attiecas makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra⁸, un kas liecināja, ka tiek koriģēta ārējā un iekšējā nelīdzsvarotība dažādās jomās. Jo īpaši virknē valstu ir uzlabojies tekošā konta stāvoklis, bieži pateicoties labākai izmaksu konkurētspējai. Pirmo reizi kopš makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ieviešanas Komisija secināja, ka trīs valstīs (Dānijā, Maltā un Luksemburgā) konstatētās problēmas nerada nelīdzsvarotību. Tāpat arī Spānijā vairs nav pārliecīgas nelīdzsvarotības. Tomēr nelīdzsvarotības novēršanai joprojām jābūt prioritātei daudzās valstīs, sevišķi tas attiecas uz valsts un privātā sektora parāda līmeni. Turklāt dalībvalstīs, kurās sakarā ar lielo iekšzemes ieguldījumu nepietiekamību pastāvīgi veidojas tekošā konta pārpalikums, tas kavē ekonomikas attīstību vidējā termiņā un ilgtermiņā.

Kopā ar ECB veiktajiem pasākumiem un ar atgriešanos pie izaugsmes ievērojamā 2011.-2013. gada fiskālā konsolidācija ir ļāvusi novērst valsts parāda krīzi, taču, ņemot vērā augstos valsts parāda līmeņus, nozīmīga prioritāte joprojām ir stabila valsts finanšu sistēma. Kopumā kopš 2011. gada vispārējās valdības budžeta deficīts ES un eurozonā 2014. gadā ir samazinājies attiecīgi līdz 2,6 % no IKP un 2,5 % no IKP. Īrijā, Grieķijā, Lietuvā un Portugālē korekcija pēdējos gados galvenokārt bijusi vērsta uz budžeta izdevumu daļu, taču citās valstīs, piemēram, Francijā, Nīderlandē, Itālijā un Somijā galvenokārt domāts par nodokļu ieņēmumu palielināšanu. Šis kopējā fiskālā stāvokļa uzlabojums ir ļāvis samazināties parāda procentu likmēm. Tiek prognozēts, ka valsts parāds ES un eurozonā šogad sasniegs vislielāko apjomu, tomēr tas virs 100 % no IKP ir Beļģijā, Īrijā, Grieķijā, Spānijā, Itālijā, Kiprā un Portugālē, un tādēļ ir absolūti nepieciešams panākt tā lejupejošu līkni. Tas nepieciešams arī citās dalībvalstīs, ņemot vērā Eiropas demogrāfisko stāvokli.

⁶ Tā kā Grieķijā un Kiprā joprojām ir spēkā sīki izstrādātas finanšu palīdzības programmas, uz tām neattiecas ieteikumi konkrētām valstīm un tādēļ tās šajā paketē nav ietvertas.

⁷ COM(2013)790, 13.11.2013.

⁸ COM(2014)150, 5.3.2014.

Finanšu tirgu stabilizācija apslēpj atšķirības starp dalībvalstīm, un finansiālie apstākļi uzņēmumiem un mājsaimniecībām visā ES saglabājas ļoti dažādi. Krīzes radītais uzticēšanās zudums un vēl nepieredzētas finanšu sektora reformas ietekme kopš 2007. gada ceturktā ceturkšņa ir izraisījusi to, ka mazajiem un vidējiem uzņēmumiem kļuva aizvien grūtāk pieejami kredīti. Šobrīd nosacījumi tiek pakāpeniski atvieglināti, un 2014. gada pirmajā ceturksnī vērojamas pirmās atslābuma pazīmes. Tomēr finansējuma saņemšana, īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, joprojām ir sarežģīta vairākās valstīs – Itālijā, Grieķijā, Spānijā, Lietuvā, Slovēnijā, Horvātijā un Kiprā. ES līmenī veiktie pasākumi, lai pabeigtu banku savienības izveidi un novērstu ievērojamu nelīdzsvarotību, palīdzēs uzlabot finanšu vidi kopumā.

Mainās to problēmu raksturs, ar kurām ES saskaras. Kā jau parasti pēc dziļas finanšu krīzes atveseļošanās sākumā ir trausla un problēmas strauji mainās. Tikai pirms dažiem gadiem krīzes mutulī būtiski svarīga prioritāte bija atjaunot budžeta uzticamību, ņemot vērā strauji augošos budžeta deficītus un valstu parādus, lai apstādinātu negatīvo saikni starp fiskālā stāvokļa pasliktināšanos un nestabilitātes risku banku sektorā, kā arī lai labotu tādas neilgtspējīgas tendences reālajā ekonomikā kā bažas izraisošs konkurētspējas zudums, privātā sektora parāda pieaugums un augstas mājokļu cenas. Tagad galvenais uzdevums ir reālās ekonomikas – izaugsmes un darbvietu – pakāpeniska stiprināšana. Prioritātes pa valstīm atšķiras un starp tām ir krīzes laikā uzkrātā lielā valsts un privātā sektora parāda līmeņa samazināšana, finanšu sektora turpmāka stabilizēšana, lai veicinātu kredīta plūsmu atjaunošanos reālajai ekonomikai, un pasākumu turpināšana, lai stiprinātu izaugsmes un darbvietu avotus, tādu apstākļu radīšana, kas veicinātu privātos ieguldījumus un palielinātu pieprasījumu, prasmju uzlabošana un palīdzība cilvēkiem atgriezties darba tirgū, kā arī sociālās kohēzijas veicināšana.

Krīzes sekas joprojām ierobežo atlabšanu. Valsts un privātā sektora parāda ilgspējības nodrošināšana ir svarīga, lai Eiropas valstu ekonomikas varētu atgūt zināmu elastību un izturību pret satricinājumiem, taču tam nevajadzētu apdraudēt izaugsmi un tas var izrādīties sarežģīti zemas inflācijas apstākļos. Joprojām pastāv jau iepriekš (kopš 90.-to gadu vidus) esošās zema ražīguma problēmas, kuras vēl vairāk pastiprinās iedzīvotāju novecošanās ietekme uz izaugsmi. Lai atjaunotu labākus aizdevumu nosacījumus reālajai ekonomikai, prioritāte joprojām ir banku sektora stabilizācija un alternatīvi finansēšanas veidi. Augstais bezdarba līmenis un sociālās problēmas samazina Eiropas cilvēkresursu un sociālo kapitālu, un to atrisināšanai laika gaitā nepieciešama pārliecinoša rīcība.

Priekšplānā ir nākuši godīguma apsvērumi. Krīzes un veikto pasākumu ietekme uz ekonomisko un sociālo stāvokli ir skārusi nevienlīdzības līmeni. Dažu bezdarba veidu strukturālais raksturs, ierobežojumi piekļuvē izglītībai un veselības aprūpei, kā arī dažas nodokļu atvieglojumu reformas var neproporcionāli ietekmēt visneaizsargātākās sabiedrības daļas. Šis ir gan politisks, gan sociāls jautājums, kas apdraud arī ES izaugsmes potenciālu nākotnē.

Ilgspējīgai ekonomikas atlabšanai būtiski svarīgi ir izaugsmi veicinoši ieguldījumi. Paredzams, ka īstermiņā ieguldījumu izaugsme palielināsies, jo galvenie šķēršļi uzņēmumu pieprasījumam un peļņai, piemēram, neskaidrība, finansēšanas nosacījumi un aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas vajadzības, pakāpeniski samazinās un ekonomikas attīstības perspektīvas uzlabojas. Arī fiskālajai konsolidācijai vajadzētu palīdzēt pārvaldes iestādēm atgūt manevra iespējas saistībā ar izaugsmi veicinošiem ieguldījumiem. Tomēr Eiropā joprojām ir lielas atšķirības, un, lai ES būtu konkurētspējīga globālajā ekonomikā un atbilstu mūsu pilsoņu cerībām, ir skaidrs, ka visai ES kopumā vairāk jāiegulda pētniecībā un izstrādē,

inovācijās, izglītībā, prasmēs un aktīva darba tirgus politikā, kā arī enerģētikā, transportā un digitālajā ekonomikā. No 2014. līdz 2020. gadam paredzētā ES finansējuma stratēģiska izlietošana var stimulēt ieguldījumus valstu līmenī, uzlabojot arī rūpniecības konkurētspēju. Jāpievērš lielāka uzmanība citiem instrumentiem Eiropas līmenī, kas jau ir ierosināti ES līmenī, piemēram, Eiropas projekta obligācijām un iespējai apvienot struktūrfondus un EIB aizdevumus. Ir ārkārtīgi svarīgi atjaunot privātā sektora ieguldījumus. Lai tas notiktu, jāpieņem lēmumi jomās, kas ir ārpus fiskālās politikas. Tādēļ jāpievēršas finansiālās sadrumstalotības problēmai ekonomiskajā un monetārajā savienībā.

3. GALVENIE DARBĪBAS VIRZIENI

Šīs dienas pakete ar ieteikumiem konkrētām valstīm atspoguļo Komisijas novērtējumu par dalībvalstīs sasniegto pagājušā gada laikā, ņemot vērā iepriekš aprakstītos apstākļus. Tā arī pamatota uz padziļinātiem pārskatiem, kas publicēti 2014. gada martā.

Pēdējā gada laikā ir panākts zināms progress fiskālās konsolidācijas saglabāšanā, kā arī nodarbinātības politikā. Tas vērojams vairākās dalībvalstīs, kurās ir izbeigtas pārmērīgā budžeta deficīta novēršanas procedūras, kā arī nodarbinātības politikas reformās, mobilizējot aktīva darba tirgus politiku, izveidojot garantiju jauniešiem un koriģējot dažas atalgojuma noteikšanas sistēmas. Tomēr netiek darīts pietiekami, lai samazinātu augsto nodokļu slogu darbaspēkam, lai gan zemāki darbaspēka nodokļi ir būtiski svarīgs elements ekonomikas atlabšanā, kurā ir daudz darbvietu. Tikai nelieli panākumi gūti preču tirgus un pakalpojumu tirgus reformā, kā arī saistībā ar pasākumiem, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un pētniecības un izstrādes un inovāciju pamatnosacījumus. Tāpat jādarā vairāk, lai uzlabotu konkurences regulējumu un tīkla nozaru darbību, turpmāk atjauninot infrastruktūru un atverot un integrējot tirgus, piemēram, enerģētikas un IKT jomā. Turklāt joprojām ir ļoti daudz darāmā, lai uzlabotu izglītības un labklājības sistēmu aptvērumu un sniegumu, kā arī lai uzlabotu valsts pārvaldes darbību, kas atbrīvotu budžeta līdzekļus izaugsmi veicinošiem izdevumiem.

Komisija uzsver nepieciešamību turpināt reformas virknē dalībvalstu ar pārmērīgu nelīdzsvarotību (Horvātijā, Itālijā un Slovēnijā), kā arī valstīs, kurās lielā nelīdzsvarotība var radīt postošus blakusefektus (Francijā, Īrijā un Spānijā). Kopumā jāteic, ka valstu programmās izklāstītie plāni ir iedrošinoši un būtu pietiekami, lai risinātu virkni jau agrāk noteiktu spiedīgu makroekonomisku nelīdzsvarotību, ja tie tiks īstenoti atbilstīgi plānotajam. Tādēļ Komisija neuzskata par nepieciešamu šobrīd sākt makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras koriģējošo darbību. Tādēļ šo valstu veiktajai īstenošanai un progresu uzraudzībai tiek pievērsta īpaša uzmanība.

Šīs dienas ieteikumos konkrētām valstīm izklāstītas reformu prioritātes atsevišķās dalībvalstīs turpmākajiem 12-18 mēnešiem, un, vajadzības gadījumā, tajos ņemta vērā nepieciešamība novērst nelīdzsvarotību. Sniegti ieteikumi arī eurozonai kopumā, lai uzsvērtu savstarpējo atkarību un veidus, kā uzlabot ekonomiskās un monetārās savienības darbību. Ieteikumu pārskats sniegts 1. pielikumā, bet stāvoklis attiecībā uz dalībvalstu "Eiropa 2020" mērķiem – 2. pielikumā. Sīkāka informācija par katru dalībvalsti ir sniegta analītiskajos dienesta darba dokumentos, kuri pievienoti ieteikumiem. Komisijas tīmekļa vietnē pieejama arī salīdzinoša pamatinformācija pa politikas jomām⁹.

Diferencētas, izaugsmi veicinošas fiskālās konsolidācijas turpināšana

⁹ Sk. http://ec.europa.eu/europe2020/index_lv.htm

Fiskālā konsolidācija nekad nav bijis pašmērķis. Tā jāveic, lai ļautu pārvaldes iestādēm atjaunot to fiskālo uzticamību un atgūt fiskālās manevra iespējas, kuras nepieciešamas, lai varētu ieguldīt ilgtspējīgā attīstībā.

Tādēļ Komisija konsekventi atbalsta tādu fiskālo konsolidāciju, kas ir maksimāli izaugsmi veicinoša. Ņemot vērā lielās atšķirības starp dalībvalstīm, tā aicina piemērot dažādas pieejas, kas pielāgotas katrai valstij, un tas būtu jāturpina arī laikā, kad fiskālie apstākļi uzlabojas. Kopumā Stabilitātes un izaugsmes pakts ir apliecinājis, ka tas darbojas, ja tiek ievēroti tā noteikumi.

ES publisko finanšu jomā kopš 2011. gada ir panākts ievērojams uzlabojums, un tas pats sakāms par pagājušo gadu – deficīts samazinās un parāda attiecība pret IKP šogad sasniegs augstāko līmeni, sākot samazināties no 2015. gada. Tādējādi vairākas dalībvalstis atgūst fiskālas manevra iespējas un šobrīd var ieņemt mazāk ierobežojošu fiskālo pozīciju. Turpmāki pasākumi, pat ja tie vairs nav tik intensīvi, jāveic tām dalībvalstīm, kurās ir augsts deficīta un parāda līmenis. Lielāka uzmanība jāpievērš valsts finanšu kvalitātei un ieņēmumu un izdevumu plānu stratēģiskajai reformai, lai atbalstītu izaugsmi un darbvietas.

Saskaņā ar minētā pakta noteikumiem Komisija iesaka, ka Austrijai, Beļģijai, Čehijas Republikai, Dānijai, Slovākijai un Nīderlandei būtu jāizbeidz pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra (*EDP*). Tādējādi, noslēdzoties šim Eiropas pusgamam, *EDP* būs 11 valstīs – tas ir samazinājums no 17 valstīm 2013. gadā. Salīdzinot ar 2011. gadu, kad *EDP* bija 24 valstīs, šis skaits ir samazinājies vairāk nekā divas reizes.

1. izcēlums. Stāvoklis dalībvalstīs attiecībā uz Stabilitātes un izaugsmes pakta atbilstīgi Komisijas ieteikumam 2014. gada 2. jūnijā	
Nepiemēro pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru	BG, DE, EE, FI, HU, IT, LT, LU, LV, RO, SE
Izbeigta pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra	AT, BE, CZ, DK, SK, NL*
Turpina piemērot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru ar termiņu	
2014. gads	MT
2015. gads	IE, FR, PL, PT, SI, UK**
2016. gads	CY, EL, ES, HR

Piezīmes: * NL ieteikta pirmstermiņa izbeigšana. ** UK termiņš ir 2014.-2015. fiskālais gads.

Tādējādi uz aizvien lielāku skaitu dalībvalstu attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas noteikumi. Šie noteikumi ir ievērojami pastiprināti ar sešu tiesību aktu kopumu, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis turpina ceļu uz vidēja termiņa budžeta mērķu sasniegšanu.

Saskaņā ar ES prasībām valstu līmenī ir pastiprināts fiskālais regulējums, kas palīdzēs pārraudzīt valsts finanšu stabilitāti, nodrošinot lielāku pārskatatbildību un pārredzamību. Tas

ietver arī neatkarīgu fiskālo institūciju izveidi, kurām ir skaidri noteikta loma valsts ikgadējā budžeta ciklā. Lai gan kopumā ir vērojami zināmi panākumi, dažās dalībvalstīs (Bulgārijā, Čehijas Republikā, Luksemburgā, Maltā, Polijā, Horvātijā, Ungārijā, Itālijā, Slovēnijā un Spānijā) vēl jāizveido pienācīgas struktūras vai jāstiprina esošās struktūras, lai tās varētu veikt savus pienākumus neatkarīgi. Komisija veiks nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka šīs jaunās tiesiskās prasības tiek piemērotas vienlīdzīgi.

Atkarībā no fiskālajām manevra iespējām Komisija iesaka piešķirt prioritāti valstu ieguldījumiem infrastruktūrā, pētniecībā, inovācijā un cilvēkkapitālā, vienlaikus nodrošinot izdevumu augstāku rentabilitāti. Tas jo īpaši atzīmēts ieteikumos Čehijas Republikai, Vācijai, Itālijai, Nīderlandei, Polijai, Apvienotajai Karalistei un zināmā mērā arī Spānijai. Kopumā var darīt vairāk, lai panāktu valsts finansējuma maksimālu ietekmi un sekmētu ierobežoto resursu piešķiršanu ieguldījumiem. Dažām dalībvalstīm, piemēram, Vācijai, ieteikts arī palielināt iekšzemes pieprasījumu, paātrinot publiskos ieguldījumus, ja to atļauj fiskālais stāvoklis, un veicinot privātā sektora ieguldījumus. Tas sekmētu potenciālo izaugsmi, palīdzētu apmierināt ilgtermiņa vajadzības un dotu ieguldījumu izaugsmē.

Notiekošo reformu būtisks aspekts ir nodokļu sistēmu struktūra un jo īpaši nodokļu bāzes novirzīšana no darbaspēka uz citiem avotiem. Daudzu dalībvalstu prioritāte ir samazināt darbaspēkam piemērotos nodokļus, lai palielinātu stimulus strādāt un samazinātu relatīvi augstās darbaspēka izmaksas – tas īpaši attiecas uz mazkvalificēto darbaspēku. Lai arī vairākas dalībvalstis (Austrija, Beļģija, Itālija, Francija, Latvija, Ungārija un Nīderlande) ir veikušas vai sākušas veikt pasākumus nodokļu jomā, lai ieviestu attiecīgos iepriekšējā gada ieteikumus, kopumā sasniegts nav daudz. Tādējādi lielākā daļa ar nodokļiem saistīto problēmu, kuras tika norādītas pagājušā gada ieteikumos, paliek spēkā arī 2014.-2015. gadā.

Kopumā vēl ir daudz darāmā, lai samazinātu kopējo nodokļu slogu un/vai padarītu sistēmu efektīvāku un mazāk kropļojošu. Šādas reformas var veikt tā, ka tās uzlabo nodokļu iekasēšanas efektivitāti, veicina saimniecisko darbību un darbvietu radīšanu, kā arī padara nodokļu sistēmu godīgāku. Tādēļ daži ieteikumi pievēršas nodokļu saistību izpildei un krāpšanas apkarošanai, nodokļu bāzes paplašināšanai, likvidējot trūkumus esošajos nodokļos (piemēram, likvidējot atbrīvojumus, neapliekamās summas, samazinātas likmes un citus īpašus režīmus), videi kaitējošu subsīdiu likvidēšanai un nodokļu bāzes turpmākai pārceļšanai no darbaspēka uz tādiem avotiem, kas ir mazāk traucējoši izaugsmei, piemēram, vides vai regulāriem īpašuma nodokļiem. Centieniem ierobežot darbaspēka aplikšanu ar nodokļiem var pievienot konkrētākus nodokļu atvieglojumus, lai palielinātu finansiālo stimulu strādāt un samazinātu salīdzinoši augstās darbaspēka izmaksas – tas īpaši attiecas uz mazkvalificēto darbaspēku.

Neseni notikumi arī liecina, ka virkne starptautisku uzņēmumu izmanto nodokļu plānošanas stratēģijas, lai samazinātu to kopējo nodokļu slogu, izmantojot tehniskas detaļas un nesakritību starp nodokļu sistēmām, tādējādi ievērojami samazinot savas nodokļu saistības. Daudzu nodokļu plānošanas struktūru pārrobežu raksturs un kapitāla pieaugošā mobilitāte apgrūtina atsevišķu juridiskciju cīņu pret agresīvu nodokļu plānošanu. Šim jautājumam jāpievēršas intensīvāk un steidzamāk gan dalībvalstu, gan Eiropas līmenī. Tas arī pasliktina nodokļu bāzi dalībvalstīs, kuras jau tā ir finansiāli ierobežotas. Dažām dalībvalstīm jāpadomā par veidiem, kā saglabāt ieņēmumu ilgtspēju saistībā ar ES un starptautiskajiem centieniem vērsties pret nodokļu bāzes samazināšanu un peļņas novirzīšanu, un būtu jāpārskata to noslēgtās nodokļu konvencijas, stiprinot pret ļaunprātīgu izmantošanu vērstos mehānismus.

Daudzās dalībvalstīs sociālās aizsardzības sistēmas paņem lielu daļu publisko izdevumu, un sagaidāms, ka iedzīvotāju novecošanās ievērojami ietekmēs sevišķi valsts finansētās pensijas un veselības aprūpi. Piemēram, vairāk nekā 70 % no publisko izdevumu, kas ir saistīti ar novecošanu, prognozētā pieauguma veido izdevumi par veselības un ilgtermiņa aprūpi.

Komisija norāda uz nepieciešamību turpināt pensiju reformas vairāk nekā pusē dalībvalstu, lai šīs sistēmas joprojām būtu sociāli adekvātas un finansiāli ilgtspējīgas. Būtiski svarīgs pensiju sistēmu ilgtspējas apstākļi ir laiks, kad cilvēkiem tiek atļauts doties pensijā, proti, likumā noteiktais pensionēšanās vecums. Likumā noteiktā pensionēšanās vecuma turpmāka piesaiste paredzamajam mūža ilgumam palīdzēs saglabāt valsts pensiju sistēmu finansiālo stabilitāti, palielinoties gados vecāku cilvēku proporcijai starp ES iedzīvotājiem. Arī ilgāks iemaksu periods darba dzīves laikā palīdzētu saglabāt pensiju adekvātumu. Šādām reformām jānotiek kopā ar centieniem palielināt nodarbinātības iespējas gados vecākiem darba ņēmējiem, ieskaitot mūžizglītību un stimulus strādāt ilgāk, lai faktiskais vecums, kad cilvēks atstāj darba tirgu, proti, faktiskais pensionēšanās vecums, būtu tuvāks likumā noteiktajam pensionēšanās vecumam.

Pēdējos gados 23 dalībvalstīs ir pieņemtas likumus, ar kuriem palielina pensionēšanās vecumu. Daudzos gadījumos (piemēram, Čehijas Republikā, Igaunijā, Grieķijā, Horvātijā, Itālijā, Lietuvā, Maltā, Polijā, Slovēnijā, Slovākijā un Apvienotajā Karalistē) tas apvienots ar vīriešu un sieviešu pensionēšanās vecuma vienādošanu. Vairākās dalībvalstīs ieviesta arī skaidra saikne starp pensionēšanās vecumu un mūža ilguma palielināšanos nākotnē. Tas tā ir Kiprā, Dānijā, Grieķijā, Itālijā, Nīderlandē un Slovākijā. Turklāt lielākā daļa dalībvalstu ir veikušas pasākumus, lai samazinātu priekšlaicīgas pensionēšanās gadījumus. Tomēr lielākā daļa vieglāko pasākumu šobrīd jau ir izmantoti, bet ir jādara vēl vairāk, lai samazinātu iespējamo finansējuma trūkumu nākotnē. Tādēļ attiecībā uz vairākām valstīm paliek spēkā ieteikums nodrošināt labāku saikni starp likumā noteikto pensionēšanās vecumu un mūža ilgumu.

1. tabula. Likumā noteiktais un priekšlaicīgas pensionēšanās vecums ES

	Likumā noteiktais pensionēšanās vecums - vīrieši				Likumā noteiktais pensionēšanās vecums - sievietes				Priekšlaicīgas pensionēšanās vecums - vīrieši				Priekšlaicīgas pensionēšanās vecums - sievietes			
	2010	2020	2030	2060	2010	2020	2030	2060	2010	2020	2030	2060	2010	2020	2030	2060
BE	65	65	65	65	65	65	65	65	60	62	62	62	60	62	62	62
BG	63	65	65	65	60	63	63	63	63	65	65	65	60	63	63	63
CZ	62g 2m	63g 8m	65g	69g 4m	58g 8m	61g 8m	64g 8m	69g 4m	60	60	60	64g 4m	55g 8m	58g 8m	60	64g 4m
DK	65	66	68	72.5	65	66	68	72.5	60	63	65	69.5	60	63	65	69.5
DE	65	65g 9m	67	67	65	65g 9m	67	67	63	63	63	63	60	63	63	63
EE	63	63g 9m	65	65	61	63g 9m	65	65	60	60g 9m	62	62	58	60g 9m	62	62
IE	66	66	67	69	66	66	67	69	65	65	65	65	65	65	65	65
EL	65	67	68.8	71.4	60	67	68.8	71.4	60	62	63.8	66.4	55	62	63.8	66.4
ES	65	65.8	67	67	65	65.8	67	67	61	63	63	63	61	63	63	63
FR	60-65	62-67	62-67	62-67	60-65	62-67	62-67	62-67	60	62	62	62	62	60	62	62
HR	65	65	65	65	60	62g 6m	65	65	60	60	60	62	55	57g 6m	60	62
IT	65g 4m	66g 11m	67g 9m	70g 3m	60g 4m	66g 11m	67g 9m	70g 3m	-	63g 11m	64g 9m	67g 3m	-	63g 11m	64g 9m	67g 3m
CY	65	65	66	69	65	65	66	69	63	63	63	63	63	63	63	63
LV	62	63g 9m	65	65	62	63g 9m	65	65	60	61g 6m	63	63	60	61g 6m	63	63
LT	62.5	64	65	65	60	63	65	65	57.5	59	60	60	55	58	60	60
LU	65	65	65	65	65	65	65	65	57	57	57	57	57	57	57	57
HU	62	65	65	65	62	65	65	65	60	65	65	65	59	65	65	65
MT	61	63	65	65	60	63	65	65	61	61	61	61	60	61	61	61
NL	65	66g 3m	67g 9m	69g 9m	65	66g 3m	67g 9m	69g 9m	65	66g 3m	67g 9m	69g 9m	65	66g 3m	67g 9m	69g 9m
AT	65	65	65	65	60	60	63.5	65	62	62	62	62	60	60	62	62
PL	65	67	67	67	60	62	64.8	67	-	65	65	65	55	62	62	62
PT	65	66	66	66	65	66	66	66	55	55	55	55	55	55	55	55
RO	64	65	65	65	59	61	63	63	59	60	60	60	54	56	58	58
SI	63	65	65	65	61	65	65	65	58	60	60	60	56g 8m	60	60	60
SK	62	62.6	63.9	67.7	57.9	62.6	63.9	67.7	60	60.6	61.9	65.7	55.9	60.6	61.9	65.7
FI	63-68	63-68	63-68	63-68	63-68	63-68	63-68	63-68	62	62	62	62	62	62	62	62
SE	61-67	61-67	61-67	61-67	61-67	61-67	61-67	61-67	61	61	61	61	61	61	61	61
UK	65	66	66	68	60	66	66	68	65	66	66	68	60	66	66	68

Komisija arī vērs uzmanību uz nepieciešamību reformēt veselības aprūpes sistēmas, lai tās atbilstu mērķim rentabli sniegt visiem piekļuvi augstas kvalitātes aprūpei, un nodrošināt to finansiālo ilgtspēju. Tas attiecas, piemēram, uz Austriju, Bulgāriju, Čehijas Republiku, Somiju, Franciju, Maltu, Poliju, Portugāli, Rumāniju, Slovākiju, Vāciju, Īriju un Spāniju.

Parasto aizdevumu tautsaimniecībai atjaunošana

Pagājušā gada laikā finansiālā sadrumstalotība valsts un uzņēmumu parāda vērtspapīru tirgos ievērojami samazinājās, turpinot samazināties lielākajai daļai obligāciju ienesīguma starpību vājākajās dalībvalstīs, pateicoties ieguldītāju ticībai notiekošās fiskālās korekcijas un ekonomikas reformu veiksmi. Tomēr, neraugoties uz banku finansēšanas nosacījumu zināmu normalizēšanos, eurozonas aizdevumu tirgū valdošā finansiālā sadrumstalotība turpina kaitēt galvenokārt mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un kavēt monetārās politikas piemērošanu.

Banku nozare piedzīvoja zināmu pārstrukturēšanu 2013. gadā, un korekcijai joprojām jāturpinās vairākās dalībvalstīs. Kredītu pieaugums 2013. gadā bija negatīvs (-1,9 %), salīdzinot ar iepriekšējo gadu (0,7 %). Ziemeļvalstīs un Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs 2013. gadā izsniegto kredītu apjoms ir palielinājies.

Dalībvalstis ir ieviesušas pasākumus, ar kuriem uzlabo piekļuvi finansējumam, piemēram, lai radītu vai paplašinātu aizdevumu garantiju sistēmas, vai veicina alternatīvus finansēšanas mehānismus, piemēram, attīstot uzņēmumu parādzīmju tirgu (Dānija, Igaunija, Itālija un Portugāle) vai riska kapitāla tirgu (Čehijas Republika, Vācija, Spānija, Igaunija, Nīderlande un Portugāle). Tiek piesaistīti arī valsts līdzekļi, lai uzturētu ieguldījumu līmeni inovācijās, īpaši to dara MVU. Protams, nepieciešams laiks, lai būtu redzami šādu reformu rezultāti. Tādēļ Komisija uzsver nepieciešamību turpināt centienus virknē jomu.

ES līmenī ļoti svarīgs ir lēmums izveidot banku savienību. Stratēģisko plānu pabeigšana un banku bilanču un pašu kapitāla drošības līmeņa turpmāka sakārtošana, ja apgrozāmo līdzekļu kvalitātes pārskatā šādas vajadzības parādītos, vēl vairāk veicinās kreditēšanas kanāla atjaunošanos. Nākamā robeža būs dziļāku kapitāla tirgu izveide, kas būtu labāk piemēroti inovatīvu projektu finansēšanai un ilgtermiņa ieguldījumiem nekā banku kredīti.

Izaugsmes un konkurētspējas sekmēšana šodienai un rītdienai

Strukturālās reformas ir jāveic, lai uzlabotu izaugsmes un darbvietu radīšanas pamatnosacījumus, kā arī lai stiprinātu mūsu tautsaimniecību pielāgošanās spēju. Tas ir īpaši svarīgi laikā, kad saglabājas augsts bezdarba līmenis. Kopumā salīdzinājumā ar 2013. gadu nav paveikts daudz, un Komisija ierosina saglabāt virkni ieteikumu arī 2014. gadā.

Labi funkcionējošiem pakalpojumiem ir būtiska loma ekonomikas izaugsmē – gan tieši kā svarīgam darbvietu avotam, gan netieši, jo tie dod aizvien nozīmīgāku ieguldījumu citās nozarēs un ekonomikas ražīgumā. Valstu līmenī vēl nav izmantots daudz iespēju, taču tādas ir arī Eiropas līmenī – pabeidzot vienotā tirgus izveidi, sevišķi pakalpojumu un IKT nozarēs.

Labāka infrastruktūra un savstarpējie savienojumi ir būtiski svarīgi transporta, IKT un enerģētikas tīklu kvalitātei. Saistībā ar iepriekšējā gada ieteikumiem ir veikti daži pasākumi, taču pie tā jāstrādā arī turpmāk. Padarītais, īstenojot ieteikumus saistībā ar dzelzceļa nozares darbību, telesakaru infrastruktūru un pasta pakalpojumiem Austrijā, Beļģijā, Vācijā, Spānijā,

Francijā, Itālijā, Rumānijā un Polijā atšķiras – no ievērojama progresā Beļģijā telesakaru jomā līdz zināmam progresam Francijā un Spānijā dzelzceļa nozarē, nelielam progresam Vācijā, Rumānijā, Itālijā un Polijā dzelzceļa un/vai platjoslas nozarē un progresā trūkumam pasta nozarē Beļģijā. Vairāk tiek sagaidīts arī attiecībā uz pakalpojumu darbību un atvēršanu vietējā līmenī.

Nesenie notikumi ir atkal uzsvēruši nepieciešamību ES turpināt samazināt tās atkarību no ārējiem energoresursiem un ieviest stingru energoapgādes drošības stratēģiju. Tā ir ES enerģētikas un klimata stratēģijas neatņemama sastāvdaļa. Komisija nesē ir nākusi klajā ar stratēģiju¹⁰, kā spert kvalitatīvu soli uz priekšu, lai nodrošinātu ES vajadzības pēc enerģijas – piemēram, dažādojot piegādes avotus un uzlabojot tehnoloģijas enerģētikas jomā, ar energoefektivitāti samazinot pieprasījumu pēc enerģijas, nodrošinot atjaunojamu energoresursu rentablāku attīstību un pilnveidojot tīklus. Stratēģiskā analīze, kas ir šā priekšlikuma pamatā, ir atspoguļota arī vairākos šā gada paketes ieteikumos.

Preču un pakalpojumu tirgu darbības būtisks aspekts ir patiesa konkurence. Šajā jomā sasniegtais atšķiras. Ir veikti daži pasākumi, lai īstenotu jaunus konkurences tiesību aktus un paplašinātu valsts konkurences iestāžu un regulatoru pilnvaras. Tomēr dažās valstīs tiek stiprināta konkurences iestāžu neatkarība, cita starpā nodrošinot tām pietiekamus finanšu resursus un cilvēkresursus.

Ievērojamus ieguvumus var panākt, uzlabojot pētniecības un inovāciju sistēmu kvalitāti un nosakot pētniecības un izstrādes prioritātes. Turpmāki ieguldījumi jāpapildina ar padziļinātām reformām, modernizējot publiskā un privātā sektora pētniecības un inovāciju sistēmu un uzlabojot vispārējos pamatnosacījumus, lai uzņēmumi kļūtu zināšanu ietilpīgāki. Inovācijas savienības rezultātu pārskatā parādīts dalībvalstu paveiktais, un Komisija ir noteikusi virkni konkrētu trūkumu tiesiskajā regulējumā dalībvalstu līmenī. Kopumā inovācijas plaša Savienībā paplašinās, jo dažas valstis (Zviedrija, Vācija, Dānija un Somija) uzrāda īpaši labus rezultātus, kamēr citu sniegums pasliktinās (tas attiecas uz Apvienoto Karalisti, Poliju, Čehijas Republiku, Ungāriju, Portugāli, Rumāniju, Grieķiju, Bulgāriju un Maltu). Pozitīvas "uzrāviena" tendences vērojamas Latvijā, Slovākijā, Lietuvā un Igaunijā.

Dalībvalstis cenšas sasniegt tām klimata un enerģētikas jomā noteiktos mērķus 2020. gadam, tomēr, lai tas notiktu, Komisija iesaka veikt vēl dažus papildu pasākumus. Īpaši tiek uzsvērti arī resursu lietderīga izmantošana un sniegti vairāki ieteikumi, piemēram, turpināt uzlabot atkritumu apsaimniekošanu.

Ar bezdarbu un krīzes sociālajām sekām saistīto problēmu risināšana

Krīzes rezultātā lielākajā daļā dalībvalstu ir ievērojami pieaudzis bezdarbs un ilgtermiņa bezdarbs, kas šobrīd vidēji ir puse no visa bezdarba, lielākajā daļā valstu ir sasniedzis visu laiku augstāko punktu. Pieaug arī strukturālais bezdarbs un darba tirgus neatbilstība. Darbvietu izzušana ir galvenokārt skārusi nestabilās darbvietas, piemēram, pagaidu darba līgumus. Pieaug daļēja laika darbvieta kopskaits. Nesēni skaitļi norāda uz bezdarba stabilizēšanos ES līmenī un samazinājumu dažās valstīs, tomēr uzlabojumam būs nepieciešams laiks un krīzes ietekme izpaužas ne tikai darba tirgū.

Dažās dalībvalstīs māsaimniecību reālie izmantojamie bruto ienākumi ir samazinājušies, un kopumā gandrīz ceturtā daļa ES iedzīvotāju šobrīd uzskatāma par tādiem, kam draud

¹⁰ COM(2014)330, 28.5.2014.

nabadzība vai sociālā atstumtība. Galvenie nabadzības un sociālās atstumtības cēloņi ir ilgtermiņa bezdarbs, darba tirgus sadrumstalotība un algu polarizācija, taču zināma loma ir arī tam, ka vājinās nodokļu un pabalstu sistēmu pārdalošā ietekme. Virknē valstu sociālo izdevumu stabilizējošā ietekme laika gaitā ir vājinājusies, palielinoties to ilgtermiņa bezdarbnieku skaitam, kuri vairs nesaņem pabalstus. Zināma loma ir bijusi arī nepieciešamībai atjaunot labklājības sistēmu finansiālo ilgtspēju. Dažviet ir veikti pasākumi, lai samazinātu pabalstu apjomu vai ilgumu, sašaurinot atbilstības kritērijus, lai palielinātu stimulus atsākt darbu, taču tas ir arī izslēdzis saņēmējus no dažām shēmām. Komisija ir sagatavojusi jaunu rezultātu pārskatu¹¹, kas pašlaik tiek izmantots, lai kopējās ES ekonomikas pārvaldības ietvaros pārraudzītu bezdarba, nabadzības un nevienlīdzības tendences.

Bezdarba rādītāju pasliktināšanās apstākļos daudzas dalībvalstis ir uzsākušas nozīmīgas reformas, piemēram, lai novērstu darba tirgus sadrumstalotību (citu starpā Spānija, Portugāle, Itālija un Francija). Cīņā ar bezdarbu ļoti svarīga ir aktīvas darba tirgus politikas kvalitāte un efektivitāte, kā arī valsts nodarbinātības dienestu darba atdeve, un virknei dalībvalstu ir adresēti attiecīgi ieteikumi. Īpaši Bulgārija, Vācija, Igaunija, Īrija, Grieķija, Itālija, Luksemburga, Spānija, Portugāle, Slovākija, Somija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste ir pastiprinājušas un/vai uzlabojušas savas aktīvās darba tirgus politikas atdevi.

2. tabula. Bezdarba līmenis, jauniešu bezdarbs un to cilvēku daudzums, kuri nav ne nodarbināti, ne arī iesaistīti izglītības vai apmācības procesā (NEET), 2013. gads

	Bezdarba līmenis %	Jauniešu bezdarba līmenis %	Jauniešu bezdarbs (tūkst.)	NEET (15-24 g.v.) daudzums %	NEET (15-24g.v.) (tūkst.)
EU	10,8	23,4	5 611	13,0	7 345
BE	8,4	23,7	97	12,7	168
BG	13,0	28,4	65	21,6	167
CZ	7,0	18,9	69	9,1	104
DK	7,0	13,0	57	6,0	43
DE	5,3	7,9	356	6,3	558
EE	8,6	18,7	11	11,3	17
IE	13,1	26,8	57	16,1	86
EL	27,3	58,3	176	20,6	219
ES	26,1	55,5	951	18,6	832
FR	10,3	24,8	699	11,2	818
HR	17,2	49,7	74	18,6	96
IT	12,2	40,0	655	22,2	1 337
CY	15,9	38,9	16	18,7	20
LV	11,9	23,2	22	13,0	31
LT	11,8	21,9	27	11,1	44
LU	5,8	17,4	3	5,0	3
HU	10,2	27,2	84	15,4	175
MT	6,5	13,5	4	9,9	6
NL	6,7	11,0	157	5,1	104
AT	4,9	9,2	54	7,1	70
PL	10,3	27,3	407	12,2	547
PT	16,5	37,7	148	14,2	156
RO	7,3	23,6	187	17,2	442
SI	10,1	21,6	16	9,2	20
SK	14,2	33,7	73	13,7	97
FI	8,2	19,9	66	9,3	59
SE	8,0	23,4	154	7,5	92
UK	7,5	20,5	924	13,3	1 021

Avots: Komisijas dienesti

Lai veicinātu darbvietu radīšanu, vairākas valstis (piemēram, Francija, Itālija, Portugāle un Spānija) ir veikušas pasākumus ar mērķi decentralizēt atalgojuma noteikšanas sistēmu un

¹¹ COM(2013)690, 2.10.2013. un COM(2013)801, 13.11.2013.

atvieglināt atalgojuma nosacījumu pielāgošanu ekonomikas apstākļiem. Šābrīža ierobežotā budžeta apstākļos ne vienmēr ir pilnībā izmantotas iespējas samazināt izmaksas, kuras nav darbaspēka izmaksas, sevišķi nodokļu slogu, taču nesen ir veikti daži pasākumi šajā virzienā (Francijā un Itālijā) un ir paredzams, ka vēl citi sekos (piemēram, Spānijā).

Virknē ieteikumu Komisija vērs īpašu uzmanību uz bezdarba pabalstu un sociālās palīdzības aptvērumu, piemērotību un veidu. Mērķis ir nodrošināt, ka pastāv pareizais līdzsvars starp cilvēku atbalstīšanu, lai tie atkal atgrieztos darbā, un pienācīga ienākumu atbalsta nodrošināšanu pieaugošas nabadzības apstākļos.

Krīze ir īpaši smagi skārusi jauniešus. Strauji pieaudzis jauniešu bezdarba līmenis ES – no 2008. līdz 2013. gadam par vairāk nekā 7,5 procentu punktiem (no 15,6 % līdz 23,3 %), un šobrīd tas ir gandrīz 2,5 reizes augstāks nekā pieaugušo bezdarbs, skarot 5,6 miljonus jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem. Liels skaits jauniešu arī ne mācās, ne strādā – kopumā 2013. gadā 7,3 miljoni cilvēku vecumā no 15 līdz 24 gadiem nebija ne nodarbināti, ne arī iesaistīti izglītības vai apmācības procesā; tie ir 13 % iedzīvotāju šajā vecuma grupā. ES līmenī un valstu līmenī ir sākti apjomīgi pasākumi, lai cīnītos pret jauniešu bezdarbu (sk. 2. izcēlumu). Saskaņā ar garantijā jauniešiem izklāstītajiem mērķiem ir sniegti ieteikumi, piemēram, saistībā ar valsts nodarbinātības dienestu darba atdevi, izglītības un apmācības, tostarp mācekļu prakses, kvalitāti un to, kā labāk vērsties pie neaktīviem jauniešiem.

Tāpat Komisija uzsver, ka pretēji tās ieteikumiem daudzas dalībvalstis, piemēram, Bulgārija, Itālija, Slovākija un Rumānija, pēdējos gados ir samazinājušas publisko finansējumu izglītībai. Daļēji sakarā ar samazinātajām iespējām iekļūt darba tirgū kopš krīzes sākuma šobrīd augstākās izglītības iestādēs stājas vairāk cilvēku, tādēļ ir jānodrošina piemērotas izglītības iestādes, kas šos jaunos studentus uzņems. Komisijas ieteikumos norādīts, ka ir svarīgi, lai izglītības un apmācības sistēmas veicinātu vecāku darba ņēmēju cilvēkkapitāla atjaunināšanu¹² ar mērķi panākt ilgāku un produktīvāku darba dzīvi.

2. izcēlums. ES garantijas jauniešiem īstenošana

Ieteikums par garantiju jauniešiem, kuru Komisija ierosināja un Padome pieņēma pagājušajā gadā, liek dalībvalstīm uzņemt saistības nodrošināt, ka visi jaunieši vecumā līdz 25 gadiem saņem kvalitatīvu darbu, izglītības vai apmācības piedāvājumu 4 mēnešu laikā pēc formālās izglītības beigšanas vai bezdarbnieka statusa iegūšanas. Tas nozīmē izveidot efektīvas un inovatīvas struktūras, procesus un darbības, kā arī turpināt reformas, lai panāktu veiksmīgāku pāreju no izglītošanās uz darba tirgu.

Komisija ir saņēmusi garantijas jauniešiem īstenošanas plānus no visām dalībvalstīm, un šobrīd tie tiek īstenoti. Izdošanas nodrošinās garantijas jauniešiem pakalpojumu sniedzēji, kas bieži ir valsts nodarbinātības dienesti, piemērojot šo garantiju miljoniem jauniešu, kuri nav ne nodarbināti, ne arī iesaistīti izglītības vai apmācības procesā (*NEET*). Tāpat ir gūti panākumi, savlaicīgi vērstoties pie jauniešiem, kuri nav reģistrējušies nodarbinātības dienestos.

Ieinteresētās personas, sociālie partneri un uzņēmumi Eiropas Mācekļu aliansē ir uzņēmušies saistības kopā palielināt mācekļu prakses piedāvājumu, kvalitāti un pievilcību, kas ir mācekļu prakses reformas pamatā. Nodrošinot kvalitatīvu piedāvājumu pietiekamību, liela nozīme būs arī privātā sektora iesaistei. Attiecībā uz dažām dalībvalstīm (Spāniju, Itāliju, Slovākiju, Horvātiju, Portugāli,

¹² Nesena analīze apliecina, ka papildus jauniešu stāvoklim arī satraucoši lielai daļai pieaugušo (apmēram 20 %) ir tikai viszemākās pamatprasmes. Arī Eiropas struktūrfondi un ieguldījumu fondi var palīdzēt finansēt pasākumus šajā jomā.

Poliju, Bulgāriju, Īriju) Komisija ieteikumos norāda uz īpaši lielām grūtībām garantijas jauniešiem izveidē.

Pēc Komisijas priekšlikumiem un to apstiprināšanas Eiropadomē ES finansējums tiek mērķtiecīgi virzīts, lai atbalstītu pret jauniešu bezdarbu vērstus pasākumus. Īpašs fonds (Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva 6 miljardu euro apjomā) sniegs atbalstu dalībvalstīm un reģioniem ar īpaši augstu jauniešu bezdarba līmeni (2012. gadā virs 25 % vecumā no 15 līdz 24 gadiem). Šobrīd dalībvalstis sagatavo attiecīgās darbības programmas, ar kurām šie līdzekļi nākamo divu gadu laikā tiks piešķirti. Jauniešu nodarbinātību var atbalstīt arī no Eiropas Sociālā fonda.

Valsts pārvaldes modernizācija

Vairākās dalībvalstīs ir sāktas ievērojamas reformas, lai uzlabotu valsts pārvaldes kvalitāti un darba atdevi. Tas liecina – kļūst aizvien skaidrāks, kāda loma ekonomikas veikumā un konkurētspējā kopumā ir kvalitatīvai valsts pārvaldei, kā arī pastāv fiskālās konsolidācijas spiediens.

Reformas prioritātes atšķiras. Dažas dalībvalstis ir sākušas risināt pārklāšanās problēmu starp dažādām valsts pārvaldes daļām un slāņiem. Citas strādā pie publiskās pārvaldes administratīvo spēju, tās profesionalitātes un politikas veidošanas kvalitātes uzlabošanas.

Daudzas no šīm reformām ietver centienus palielināt IKT izmantošanu un vēl vairāk izvērst tādus e-pārvaldes pakalpojumus kā e-iekpirkums, lai palielinātu pārredzamību un samazinātu izmaksas. Aizvien lielāks skaits dalībvalstu arī izskata veidus kā modernizēt nodokļu iekasēšanu, piemēram, nodrošinot iepriekš aizpildītas nodokļu veidlapas un pakalpojumus tiešsaistē un formulējot datus, kas iedzīvotājiem un uzņēmumiem jāsniedz tikai vienu reizi. Dalībvalstis arī pievēršas administratīvā sloga jautājumam, izmantojot ietekmes novērtējumus, kad tiek izstrādāti jauni tiesību akti un pārskatīti esošie, lai tos padarītu noderīgākus mērķa sasniegšanai un samazinātu birokrātiju. ES līmenī Komisija jau vairākus gadus strādā pie tā, lai pārstrādātu ES tiesību aktus, likvidējot novecojušus noteikumus, samazinot izpildāmo prasību slogu un cenšoties uzlabot ES tiesību aktu kvalitāti kopumā¹³.

Valstu tiesu sistēmu kvalitātes, neatkarības un efektivitātes nodrošināšana ir vēl viens būtisks elements valsts pārvaldes modernizēšanā, un tam ir tieša ekonomiska ietekme uz uzņēmējdarbības sākšanu, līgumu (tostarp darba līgumu) izpildi, parādu atgūšanu, īpašumtiesībām un sociālajām tiesībām, kā arī uz visiem strīdiem ar valsts pārvaldi par nodokļiem un sociālo nodrošinājumu. Reaģējot uz iepriekšējā gada ieteikumiem, virkne dalībvalstu, proti, Itālija, Spānija, Latvija, Ungārija un Slovēnija ir uzrādījušas progresu šajā jomā, bet citās valstīs ir mazāki panākumi. Virknē gadījumu Komisija iesaka turpmāku rīcību.

Augsts korupcijas līmenis negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vidi, kā arī rada negatīvas sekas sabiedrībā kopumā. Sekojot iepriekšējā gada ieteikumiem un pēc pretkorupcijas ziņojuma publiskošanas 2014. gadā¹⁴, Komisija virknei dalībvalstu iesaka veikt turpmākus pasākumus.

¹³ Jaunāko informāciju par sasniegto ES līmenī sk. COM(2013)685, 2.10.2013.

¹⁴ COM(2014) 38, 3.2.2014.

4. SECINĀJUMS

Nepārtraukta rīcība visos līmeņos pēdējos gados ir nostādījusi ES ekonomiku uz daudz stabilāka pamata. Ar skaidru politisko apņemšanos saglabāt ekonomiskās un monetārās savienības integritāti un nākotni visas ekonomikas politikas veidošanas struktūras ir kopīgi strādājušas, lai mainītu ekonomikas pārvaldību, uzlabotu ekonomikas pamatu un radītu patiesus finanšu “ugunsmūrus” ar mērķi nodrošināt ilgtspējīgāku izaugsmes modeli nākotnē.

ES ekonomikas attīstības perspektīvas kļūst stiprākas. Tomēr 2014.-2014. gadā izaugsme saglabāsies nevienmērīga un trauša, tādēļ jā saglabā stimuls turpināt notiekošās strukturālās reformas. Turklāt ilgtermiņā ES izaugsmes potenciāls joprojām ir salīdzinoši zems. Tas nozīmē, ka augstais bezdarba līmenis kritīsies un grūtais sociālais stāvoklis uzlabosies lēni un ka milzīgās ieguldījumu plaisas aizvēršanai būs nepieciešams laiks. Komisija virknē ieteikumu ir uzsvērusi, ka ar stratēģiskiem lēmumiem ir jāpieliek papildu pūles, kad klājas labi, lai panāktu lielāku izturību laikam, kad klāsies slikti. Tā kā nepieciešama lielāka un ilgtspējīgāka izaugsme un nodarbinātība, Komisija uzsver nepieciešamību pēc mērķtiecīgākiem pasākumiem galvenajās politikas jomās un norāda uz jomām, kur ar patreizējiem centieniem nepietiek.

Stiprinātā ES ekonomikas pārvaldības sistēma būs noderīga arī pēckrīzes periodā. Eiropai pakāpeniski izejot no ilgstošas un dziļas ekonomiskās krīzes, būs svarīgi izmantot “Eiropa 2020” stratēģijas sabiedriskās apspriešanas iespēju, kā arī gaidāmo divu un sešu tiesību aktu kopumu pārskatīšanu, lai pārskatītu izaugsmes un nodarbinātības prioritātes un plašākā kontekstā paraudzītos uz to, kā izmantot politikas koordināciju šo prioritāšu atbalstam, īpašu uzmanību pievēršot koordinācijai eurozonas iekšienē.

Izaicinājums, kas ES sagaida tuvākajos gados, ir politisks. Dalībvalstis ir rīkojušās, kad tas ir bijis tūlītēji nepieciešams, piemēram, veicot fiskālo konsolidāciju, un ir īstenojušas dažus pasākumus strukturālo reformu jomā. Tomēr tajās valstīs, uz kurām programmas neattiecas, vajadzīgās pārmaiņas ir bijušas lēnākas un mazākas par nepieciešamo. Jo tālāk no krīzes tiešās ietekmes, jo grūtāk būs saglabāt politisko stimulu reformai. Taču, lai ES nākotnē būtu izaugsme un lai tā varētu izmantot globalizācijas sniegtos ieguvumus, tai jārod politiskā griba īstenot strukturālās reformas un sekmēt ieguldījumus. Komisija uzskata, ka stiprinātās ekonomikas pārvaldības ciklam ir nozīmīga loma šajā procesā, taču tas nevar aizstāt politisko gribu, kas vajadzīga, lai ES dotos uz priekšu un sasniegtu ilgtspējīgu izaugsmi un labklājību. Ekonomiskā un monetārā savienība joprojām ir notiekošs process, un būs nepieciešami turpmāki pasākumi, lai pilnībā atspoguļotu Eiropas ekonomiku, īpaši to dalībvalstu, kurās ir vienotā valūta, savstarpējo atkarību.

1. PIELIKUMS. PĀRSKATS PAR KONKRĒTĀM VALSTĪM ADRESĒTAJEM IETEIKUMIEM 2014.-2015. GADAM

	Publiskās finanses				Finanšu sektors		Strukturālās reformas					Nodarbinātība un sociālā politika					
	Stabila valsts finanšu sistēma	Pensiju un veselības aprūpes sistēmas	Fiskālais regulējums	Nodokļu sistēma	Banku sektors un piekļuve finansējumiem	Mājokļu tirgus	Tīkla nozares	Konkurence pakalpojumu nozarē	Publiskā pārvalde un lietpratīgs regulējums	Pētniecība un izstrāde un inovācija	Resursu lietderīga izmantošana	Līdzdalība darba tirgū	Aktīva darba tirgus politika	Atalgojuma noteikšanas mehānismi	Darba tirgus sadrumstalotība	Izglītība un apmācība	Nabadzība un sociālā atstumtība
AT																	
BE																	
BG																	
CZ																	
DE																	
DK																	
EE																	
ES																	
FI																	
FR																	
HR																	
HU																	
IE																	
IT																	
LT																	
LU																	
LV																	
MT																	
NL																	
PL																	
PT																	
RO																	
SE																	
SI																	
SK																	
UK																	

Piezīme: Konkrētām valstīm adresēti ieteikumi 2014.-2015. gadam, ko Komisija ierosinājusi 2014. gada 2. jūnijā. Ķīpai un Grieķijai būtu jāizpilda saistības saskaņā ar ES/SVF finanšu palīdzības programmām. Ieteikumus Portugālei nosaka programmas izbeigšana. Stikāka informācija: http://ec.europa.eu/europe2020/index_lv.htm

2. PIELIKUMS. PĀRSKATS PAR STRATĒGIJAS "EIROPA 2020" MĒRĶIEM¹⁵

* Valstis, kuras savu valsts mērķi izteikušas attiecībā pret rādītāju, kas atšķiras no ES pamatmērķa rādītāja.

Dalībvalstu mērķi	Nodarbinātības līmenis (%)	Pētniecība & izstrāde (% no IKP)	Emisiju samazinājuma mērķi (salīdzinājumā ar 2005. gada apmēriem) ¹⁶	Atjaunojamie energoresursi (% no bruto enerģijas galapatēriņa)	Energoefektivitāte ¹⁷	Mācību priekšlaicīga pārtraukšana (%)	Augstākā izglītība %	Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaita samazinājums (personu skaits)
ES pamatmērķis	75 %	3 %	-20 % (salīdzinājumā ar 1990. gada apmēriem)	20 %	20 %	<10 %	40 %	20 000 000
AT	77-78 %	3,76 %	-16 %	34 %	31,5	9,5 %	38 % (ieskaitot <i>ISCED</i> 4/4a)	235 000
BE	73,2 %	3,0 %	-15 %	13 %	43,7	9,5 %	47 %	380 000
BG	76 %	1,5 %	20 %	16 %	15,8	11 %	36 %	260 000 (cilvēki, kas dzīvo monetārajā nabadzībā)*
CY	75-77 %	0,5 %	-5 %	13 %	2,8	10 %	46 %	27 000
CZ	75 %	1 % (tikai publiskajā sektorā)	9 %	13 %	39,6	5,5 %	32 %	Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaitu saglabā 2008. gada apmēros (15,3 % no visiem iedzīvotājiem), tiecoties to samazināt par 30 000
DE	77 %	3 %	-14 %	18 %	276,6	<10 %	42 % (ieskaitot <i>ISCED</i> 4)	320,000 (ilgtermiņa bezdarbnieki)*
DK	80 %	3 %	-20 %	30 %	17,8	<10 %	>40 %	22,000 (personas, kas dzīvo mājsaimniecībās ar zemu darba intensitāti)*
EE	76 %	3 %	11 %	25 %	6,5	9,5 %	40 %	Nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju skaita samazinājums pēc sociālajiem pārskaitījumiem 15 %, kas nozīmē samazinājumu absolūtos skaitļos par 36 248 cilvēkiem *
EL	70 %	1,21 %	-4 %	20 %	27,1	9,7 %	32 %	450000

¹⁵ Valstu mērķi, kā 2014. gada aprīlī noteikts valstu reformu programmās (VRP).

¹⁶ Valstu emisiju samazināšanas mērķi, kas noteikti Lēmumā Nr. 406/2009/EK (jeb "Lēmums par kopīgiem centieniem"), attiecas uz emisijām, kuras neietilpst emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā. Emisijas, kas ietilpst emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā, tiks samazinātas par 21 % salīdzinājumā ar 2005. gada apmēriem. Attiecīgais kopējais emisiju samazinājums salīdzinājumā ar 1990. gada apmēriem būs par 20 %. Mērķi ir definēti kā emisiju samazinājums vai emisiju maksimālais palielinājums.

¹⁷ Energoefektivitātes direktīvas 2012/27/ES 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteikts, ka enerģijas patēriņš Eiropas Savienībā 2020. gadā nevar būt lielāks kā 1474 Mtoe primārās enerģijas vai 1078 Mtoe galapatēriņa enerģijas. Šajā tabulā ir pārskats tikai par primārās enerģijas patēriņa apjomu 2020. gadā, kas izteikts Mtoe.

Dalībvalstu mērķi	Nodarbinātības līmenis (%)	Pētniecība & izstrāde (% no IKP)	Emisiju samazinājuma mērķi (salīdzinājumā ar 2005. gada apmēriem) ¹⁶	Atjaunojamie energoresursi (% no bruto enerģijas galapatēriņa)	Energoefektivitāte ¹⁷	Mācību priekšlaicīga pārtraukšana (%)	Augstākā izglītība %	Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaita samazinājums (personu skaits)
ES	74 %	2 %	-10 %	20 %	121,6	15 % (mācības priekšlaicīgi pārtraukušie)	44 %	1 400 000-1 500 000
FI	78 %	4 %	-16 %	38 %	35,9	8 %	42 % (šaura valsts definīcija)	770 000 cilvēku, kas pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam, kas nozīmē samazinājumu absolūtos skaitļos par 140 000 cilvēkiem
FR	75 %	3 %	-14 %	23 %	236,3	9,5 %	50 % (17-33 g.v.)	1 900 000
HR	62,9 %	1,4 %	11 %	20 %	9,19	4 %	35 %	Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaita samazinājums līdz 1 220 000, kas nozīmē samazinājumu par 152 000 cilvēkiem, salīdzinot ar 2011.g.
HU	75 %	1,8 %	10 %	14,65 %	26,6	10 %	30,3 %	450 000
IE	69-71 %	aptuveni 2 % (2,5 % no NKP)	-20 %	16 %	13,9	8 %	60 %	200 000 (cilvēki kombinētajā nabadzībā)*
IT	67-69 %	1,53 %	-13 %	17 %	158,0	16 %	26-27 %	2 200 000
LT	72,8 %	1,9 %	15 %	23 %	6,485	<9 %	48,7 %	Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaita samazinājums līdz 814 000
LU	73 %	2,3-2,6 %	-20 %	11 %	4,482	<10 %	66 %	6000
LV	73 %	1,5 %	17 %	40 %	5,37	10 %	34-36 %	121 000 (pakļauti nabadzības riskam pēc sociālajiem pārskatījumiem un/vai dzīvo mājāsaimniecībās ar ļoti zemu darba intensitāti)*
MT	70 %	2 %	5 %	10 %	0,825	10 %	33 %	6560
NL	80 %	2,5 %	-16 %	14 %	60,7	<8 %	>40 %	100 000 (0-64 g.v., dzīvo mājāsaimniecībā, kurā neviens nestrādā)*
PL	71 %	1,7 %	14 %	15 %	96,4	4,5 %	45 %	1 500 000
PT	75 %	2,7-3,3 %	1 %	31 %	22,5	10 %	40 %	200 000
RO	70 %	2 %	19 %	24 %	42,99	11,3 %	26,7 %	580 000
SE	>80 %	4 %	-17 %	49 %	43,4	<10 %	40-45 %	Sieviešu un vīriešu, kas ir 20-64 g.v. un nestrādā (izņemot pilna laika studentus), ilgtermiņa bezdarbnieku un personu ilgtermiņa slimības atvaļinājumā skaita samazinājums

Dalībvalstu mērķi	Nodarbinātības līmenis (%)	Pētniecība & izstrāde (% no IKP)	Emisiju samazinājuma mērķi (salīdzinājumā ar 2005. gada apmēriem) ¹⁶	Atjaunojamie energoresursi (% no bruto enerģijas galapatēriņa)	Energoefektivitāte ¹⁷	Mācību priekšlaicīga pārtraukšana (%)	Augstākā izglītība %	Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju skaita samazinājums (personu skaits)
								krietni zem 14 %*
SI	75 %	3 %	4 %	25 %	7,313	5 %	40 %	40 000
SK	72 %	1,2 %	13 %	14 %	16,2	6 %	40 %	170 000
UK	VRP nav norādīts mērķis	VRP nav norādīts mērķis	-16 %	15 %	177,6	VRP nav norādīts mērķis	VRP nav norādīts mērķis	Skaitliskie mērķi, kas noteikti 2010. gada Bērnu nabadzības novēršanas aktā un Bērnu nabadzības novēršanas stratēģijā 2011-2014*